

Regelbunden tillsyn i Bällstabergsskolan

Förskoleklass, grundskola årskurserna 1-9 och obligatorisk grundsärskola 1-10

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Vallentuna kommun under våren 2009 och besökt Bällstabergsskolan den 1-2 april 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 17 december 2009. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Bällstabergsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Bällstabergsskolan intervjuades rektorn, lärare, elevvårdspersonal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Bällstabergsskolan

Tabell 1: Antal elever på Bällstabergsskolan

Bällstabergsskolan	Antal elever
Förskoleklass	61
Grundskola	466
Obligatorisk särskola	14

Källa: Skolans egna uppgifter

Bällstabergsskolan i Vallentuna är en grundskola, med förskoleklass och årskurserna 1-9, och obligatorisk särskola med årskurserna 1-10. I skolan finns ca 530 elever, varav

460 går i grundskolan, 62 i förskoleklass och 14 i obligatoriska grundsärskolan. Grundskolan har fyra avdelningar: Athena med förskoleklass och årskurserna 1-5, Avdelning B med årskurserna 6-9, Da Vinci med årskurserna 6-9 samt Avdelning C med förskoleklass och årskurserna 1-5. De fyra avdelningarna omfattar vardera ca 130 elever. Skolan leds av rektor och fem arbetslagsledare. Tillsynen innefattar förskoleklass och årskurserna 1-9, samt den obligatoriska grundsärskolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen och förskoleverksamheten beskrivs i separata rapporter.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat för elever i årskurs 9

	Bällstabergsskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	223,5	215,5	222,5	205,5	206,8	209,3	216,7	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	83	81	77	76	65	77	79	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	99	97	95	91	84	90	91	89

Källa: Skolverkets officiella statistik

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen förortskommun.

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Kommentar och bedömning:

Av tabellen framgår att andelen behöriga till nationella program på gymnasieskolan och andelen elever som nått målen i samtliga ämnen, har sjunkit från tidigare år. Dessutom har det genomsnittliga meritvärdet de två senaste åren försämrats och ligger nu strax under resultatet för riket. Både det genomsnittliga meritvärdet och betygsresultaten skiljer sig stort mellan flickor och pojkar. Flickornas meritvärde låg år 2008 på 222,7 poäng medan pojkarnas meritvärde endast låg på 189,6 poäng, vilket är en skillnad på över 30 poäng. I ämnet Hem- och konsumentkunskap hade 45 procent av flickorna betyget Mycket väl godkänt (MVG), medan samma betyg gavs 7 procent av pojkarna. I slöjd gavs 45 procent av flickorna MVG, medan endast 10 procent av pojkarna fick samma betyg. I matematik nådde 21 procent av pojkarna inte målet. För flickor i samma ämne är siffran 12 procent. I ämnet Idrott och hälsa gavs överlag höga betyg: 62 procent av flickorna och 56 procent av pojkarna fick MVG i ämnet. Varken resultaten i olika ämnen eller det faktum att resultaten skiljer sig åt mellan flickor och pojkar analyseras övergripande på skolan. (Se vidare avsnitt 3.4.1.) Hundra procent av eleverna har nått målen i de nationella ämnesproven för årskurs 5.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan i högre grad behöver analysera och utvärdera skillnaden mellan pojkars och flickors resultat samt varför resultaten i årskurs 9 generellt har försämrats. Åtgärder behöver vidtas för att stävja den vikande trenden och förbättra kunskapsresultaten.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet för varje elev upprätta en individuell utvecklingsplan (IUP). I planen ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven fått undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets Allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen framgår att planen ska vara framåt-syftande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar.

Enligt 7 kap. 1 § särskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång vid ett utvecklingssamtal minst en gång per termin. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, samt sammanfatta de insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

De individuella utvecklingsplaner i grundskolan som Skolinspektionen har tagit

del av varierar i kvalitet. Bland annat beskriver de i liten utsträckning skolans insatser för att stödja elevers kunskapsutveckling. Även om skolans lärare har påbörjat arbetet med att skriva målrelaterade omdömen, ligger fokus på matematik och svenska. Även särskolans individuella utvecklingsplaner varierar till sitt innehåll. Alla saknar dock skriftliga omdömen i relation till varje ämne som eleven får undervisning i.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver fortsätta sitt arbete med att utveckla de individuella utvecklingsplanerna så att elever och vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskaper i relation till målen, att de lyfter fram elevens utvecklingsmöjligheter samt beskriver skolans ansvar.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.3.3 Betyg sätts, intyg, skriftliga bedömningar och studieomdömen utfärdas samt betygs katalog förs enligt förordningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 7 kap. 9 § grundskoleförordningen ska elever som inte når målen i ett ämne i slutet av årskurs 9 ges en skriftlig bedömning. Denna ska innehålla elevens kunskapsutveckling i ämnet samt eventuellt också de stödåtgärder som vidtagits. I de exempel på skriftliga bedömningar som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte alltid elevens kunskapsutveckling och de mål som eleven har uppnått. Skolinspektionen bedömer att Bällstabergsskolan inte utfärdar skriftliga bedömningar i enlighet med förordningens krav vilket behöver åtgärdas.

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.2 Elevernas ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
I 4 kap. 2 § skollagen anges att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas och att inflytandet ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 2.3 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) ska skolan bl.a. sträva mot att eleverna successivt får ett ökat inflytande över sin utbildning. Enligt avsnitt 2.8 i läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. För att eleverna ska kunna ha ett reellt inflytande behöver skolan klargöra vilka mål utbildningen har. Tillsynen i Bällstabergsskolans grundskola visar att eleverna i varierande grad ges möjlighet till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande, och att detta är beroende av läraren och ämnet. I flera ämnen är undervisningen ofta färdigplanerad av läraren. Särskilt i årskurserna 7-9 visar sig elevernas inflytande vara begränsat. I vissa ämnen kan eleverna dock vara mer delaktiga. Exempelvis i de samhällsorienterande ämnena (SO) deltar eleverna i utformningen av undervisningens innehåll och form. Tillsynen visar att man inom skolan är medveten om bristen på elevinflytande och att man arbetar med att förändra lärarnas förhållningssätt. Exempel på det är att eleverna har fått utvärdera kurser i vissa ämnen. Skolan har dock inte analyserat resultaten från dessa utvärderingar. Skolinspektionen bedömer att elevernas möjlighet till inflytande över sin utbildning och eget lärande behöver förbättras.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt avsnitt 2.2 i Lpo 94 ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Tillsynen visar att lärarna inom grundskolans olika avdelningar arbetar skilt från varandra, utan att vare sig diskutera pedagogiska frågor eller samverka kring bedömning och betygssättning i någon högre grad. Intervjuer visar att lärarna saknar ett från ledningen organiserat forum för pedagogiska diskussioner. Även samverkan mellan lärarna vid överlämning från lägre till högre årskurs sker endast i mindre omfattning. Också inom särskolan sker endast begränsad samverkan, i och med att personalen ingår i olika arbetslag som inte möts för diskussioner. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver utveckla arbetet med samverkan inom och mellan verksamheter.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Förskoleklass	X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
I avsnitt 1 i Lpo 94, "Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning" anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevens bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper, främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. I tillsynen framkommer att grundskolans anpassning vad gäller svårighetsgrader och arbetssätt varierar mellan olika lärare. Exempelvis framkommer det att elever ofta arbetar med samma arbetsuppgifter utan att dessa relateras till varje elevs behov och förutsättningar. Anpassning i form av utmaningar uppges dock förekomma i matematik och engelska. Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att anpassa undervisningen till varje elevs behov behöver förbättras.

10 (22)

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen och 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska elever med behov av det ges särskilt stöd. I avsnitt 2.8 Lpo 94 framgår att rektorn har ansvar för att undervisningen och elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. I tillsynen framkommer det att det finns elever i grundskolan på Bällstabergsskolan som inte ges särskilt stöd, vilket bekräftas av både lärare och skolläning. Lärarna uppger att de inte hinner ge det särskilda stöd som elever behöver. Anledningar som också anges är att det finns brister i organisationen och vad gäller specialpedagogisk kompetens. Det framkommer att särskilt stöd företrädesvis ges i matematik, engelska och svenska. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att alla elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd de har rätt till.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
I 5 kap. 1 § grundskoleförordningen och i 5 kap. 1 § särskoleförordningen anges att om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. I åtgärdsprogrammet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses av skolan samt hur

åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen ska också relateras till läroplanens och kursplanernas mål. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

I de åtgärdsprogram som utarbetats inom grundskolan som Skolinspektionen tagit del av framgår inte på ett tydligt sätt skolans ansvar för att tillgodose elevens behov. Dessutom framkommer inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram inom grundskolan behöver utvecklas så att de uppfyller förordningens krav.

Vid tillsynen i den obligatoriska särskolan framkommer att man inte alls utarbetar åtgärdsprogram till elever med behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer därför att särskolan måste börja utarbeta åtgärdsprogram vid behov.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 "Skolans värdegrund och uppdrag. God miljö för utveckling och lärande" ska eleven i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva mot att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära.

Tillsynen visar att de allra flesta elever upplever skolan som trygg. Trots det visar intervjuer med såväl lärare som elevvårdspersonal och elever att det före-

12 (22)

kommer mobbning och kränkande behandling på skolan. Elever menar att det har skett en viss förändring när det gäller hur lärare hanterar exempelvis mobbning på skolan. Från att tidigare ha lagt ansvaret på eleven och hemmet, finns det nu en mer tydlig ansvarsgång på skolan. Trots det betonar elever i intervjuer att det fortfarande förekommer att vuxna inte alltid agerar när något inträffar.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att skapa en trygg miljö för alla elever och arbeta för att ett ansvarsfullt förhållningssätt ska råda på skolan.

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

I 1 kap. 2 § skollagen anges bl.a. att var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. I 14 a kap. 6 § skollagen anges att huvudmannen inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Enligt 14 a kap. 7 § ska huvudmannen se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

På Bällstabergsskolan pågår ett värdegrundsarbete. Bland annat genomför lärarna temarbeten med eleverna i värdegrundsfrågor och de yngre eleverna ges livskunskap. Dessutom har skolan utarbetat handlingsplaner och blanketter vid händelser av kränkande behandling. Trots det visar tillsynen att skolan inte tillräckligt tar ansvar för att värdegrundsarbetet genomsyrar all verksamhet. Elever påpekar att alla vuxna inte reagerar eller tar ansvar när något allvarligt händer på exempelvis rasterna, men att detta har blivit bättre i jämförelse med tidigare år. Intervjuer med lärare och annan personal visar att man visserligen har skrivit ner värdegrundsarbetet i dokument men att innehållet inte tillräckligt har förankrats hos personalen.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att tydligare och mer strukturerat förankra värdegrundsarbetet hos personal och

elever.

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a skollagen (SFS 1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionens tillsyn avser endast skolans plan mot kränkande behandling. Planen ska utgå från en aktuell kartläggning och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Skolinspektionen har granskat skolans likabehandlingsplan som upprättades enligt den tidigare gällande lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och har funnit att den inte utgår från en kartläggning av skolans behov inom området. Eleverna har inte heller deltagit i utarbetandet av den i enlighet med förordningens krav. Dessutom visar tillsynen att särskolan varken har upprättat en egen likabehandlingsplan eller ingår i Bällstabergsskolans likabehandlingsplan. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta en årlig plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot författningarnas krav. Särskilt behöver den obligatoriska särskolan antingen inkluderas i en gemensam

plan eller utarbeta en egen.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola		X

Motivering

Enligt 2 kap. 3 § särskoleförordningen gäller de timplaner som framgår av bilagorna 1 och 2 till denna förordning. Timplanerna anger den minsta totala undervisningstid i timmar som ska erbjudas elever i årskurserna 1-10 i särskolan.

Vid tillsynen framkommer det att särskolan inte erbjuder det garanterade antalet undervisningstimmar i alla ämnen. Undervisningstiden som ges i ämnet hem- och konsumentkunskap är för knapp.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör se över detta och se till att eleverna erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar inom den obligatoriska särskolan.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Undervisning i svenska som andraspråk ska enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen anordnas för de elever som behöver det. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn.

I Vallentuna kommun anordnas svenska som andraspråk genom Resurscentrums försorg. Beslut om svenska som andraspråk fattas av rektor för Resurscentrum och inte av respektive elevs rektor. Eleverna vid skolorna som är i behov av undervisningen i svenska som andraspråk erbjuds detta mer i form av särskilt stöd i svenska än svenska som andra språk. I tillsynen framkommer att det inte görs någon tydlig åtskillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk.

Skolinspektionen bedömer att undervisning i svenska som andraspråk behöver anordnas enligt styrdokumentens krav. Angående rektors beslutsfattande kring svenska som andra språk se 3.3.2

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		

Motivering

Se kommunbeslutet för Vallentuna kommun

3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola	X	

3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Obligatorisk särskola		

Motivering
Ej relevant då inga elever mottagna i den obligatoriska grundsärskolan får sin undervisning i grundskolan.

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 2 kap. 3 § skollagen ska kommuner för undervisningen använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Tillsynen i Bällstabergsskolan visar att ämnesbehörighet saknas för flera lärare, både inom grundskolan och särskolan. Bland annat saknas behörighet för lärare i hemkunskap, spanska, träslöjd och textilslöjd. Skolinspektionen bedömer att skolan både i det fortsatta rekryteringsarbetet liksom inom den egna organisationen behöver vidta åtgärder för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska rektor hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten i skolan. Det åligger rektor att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare har rektor, enligt läroplanen avsnitt 2.8, det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas. Rektorns pedagogiska ledarskap är av stor vikt för att säkerställa att eleverna får en likvärdig utbildning och att verksamheten inriktas mot nationella mål. Inom givna ramar har rektor också ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Trots att rektor är insatt i vad det innebär att ta ansvar för ett pedagogiskt ledarskap, såsom att följa upp och pröva undervisningsmål och förstå vikten av att säkerställa att eleverna får en likvärdig utbildning samt att verksamheten inriktas mot nationella mål, visar tillsynen att rektor behöver samla personalen inom de olika arbetslagen för att gemensamt arbeta för att uppnå pedagogisk

samverkan kring exempelvis det särskilda stödet, samt analysera och förbättra resultaten. I detta ligger också att skapa arbetsformer som gynnar elevernas möjligheter till inflytande. Dessutom saknas till stor del samverkan på ett skolövergripande plan. Samverkan krävs för att utbildningen ska bli mer likvärdig och eleverna ges samma förutsättningar att nå målen för utbildningen (se avsnitt 1.4.4). För särskolan behöver rektorn ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet. För att kunna göra det bör rektorns förtrogenhet i den dagliga verksamheten utvecklas.

Sammanfattningsvis innebär detta att Skolinspektionen bedömer att rektorns pedagogiska ledarskap behöver stärkas. I särskolan behöver även rektorns förtrogenhet i det dagliga arbetet bli bättre.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola	X	

Motivering

Särskild undervisningsgrupp

Enligt 5 kap. 5 § grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges av specialpedagogiska insatser i första hand inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Om det finns särskilda skäl får sådant stöd ges i särskild undervisningsgrupp. Styrelsen (eller den som styrelsen delegerar till) skall efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare besluta om placering i särskild undervisningsgrupp. I 8 kap. 1 § framgår att detta beslut får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd och därför innehålla en fullföljdshänvisning.

Tillsynen visar att det på Bällstabergsskolan finns en särskild undervisningsgrupp som kallas för Lilla gruppen och som består av elever med behov av särskilt stöd. Rektorn har inte fattat beslut om placering för dessa elever.

Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

Svenska som andraspråk

Enligt 2 kap. 15 § ska rektor fatta beslut om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

Tillsynen visar att dessa beslut fattas av rektor för Resurscentrum och inte av

Bällstabergsskolans rektor.
Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola	X	
Obligatorisk särskola	X	

3.3.4 Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		
Obligatorisk särskola		

Motivering

Ej relevant eftersom inga elever tillhörande den obligatoriska grundsärskolan är integrerade i grundskolan.

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt skollagen och läroplanen har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. I tillsynen framkommer att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete där resultat följs upp, diskuteras och utvärderas. Bland annat utvärderas och analyseras inte de betygsskillnader mellan flickor och pojkar som förekommer i vissa ämnen, exempelvis i slöjd och hem- och konsumentkunskap. På övergripande skolnivå saknas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen. Vidare framkommer att skolan inte utvärderar och analyserar det särskilda stödet som ges elever. Skolinspektionen bedömer att skolan sammantaget behöver förbättra sitt kvalitetsarbete på så sätt att man följer upp och analyserar bl.a. elevernas resultat. Det är rektorns ansvar att så sker.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Skolform	Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Grundskola		X
Obligatorisk särskola		X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet, avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3 a § ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen också göras. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning. Skolinspektionen har tagit del av skolans kvalitetsredovisning. Denna innehåller nationella, kommunala och skolans egna mål. Den beskriver hur skolan kommer att arbeta med fyra målområden: Kunskap, Värdegrund, Hälsa och Delaktighet och inflytande. Vidare beskrivs kortfattat resultaten från ämnesproven i årskurs 5 och meritvärdet för årskurs 9. Arbetet med normer och värden samt Likabehandlingsplanen beskrivs mycket kortfattat. I kvalitetsredovisningen saknas en beskrivning och analys av skillnaden mellan flickornas och pojkarnas slutbetyg i årskurs nio. Även resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs nio, samt en analys av dessa saknas helt. Dessutom saknas en utvärdering av likabehandlingsplanen. I kvalitetsredovisningen saknas dessutom en analys av den obligatoriska särskolans verksamhet samt dess resultat. Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte helt uppfyller förordningens krav, vilket behöver åtgärdas.

2009-09-17 Stockholm

Ulrika Tutorius

Tommy Bucht